

Узагальнені дані про стан мовленнєвого розвитку дитини від народження до семи років за М. Шеремет

Вік, місяці	Характерні ознаки нормального мовленнєвого розвитку дитини
2	Вимовляє нейтральні (нечіткі) звуки, часто із закритим ротом. Гуління.
6	«Діалоги» у вигляді вимовляння голосних звуків; повертання голови (або всього тіла) у бік батьків. Поява приголосних звуків. Починає змінювати гучність і висоту голосу.
8	Лепетання. Вимовляє склади на зразок «гу-ги». Плаче і сміється. Використовує у лепетанні різні види інтонації, зокрема інтонацію запитання. З'являються вказівні жести, складоподібне лепетання на зразок «ма-ма-ма, ба-ба-ба». Одночасно з'являється лепетання, інтонаційно подібне до мовлення дорослого.
8-12	З'являються перші слова.
12-16	Використовує слова, які за інтонацією подібні до речення. Грає з використанням голосних звуків.
15-18	З'являються перші речення разом з першими диференціаціями слів. Використовує жести і вокалізацію для привертання уваги, вказує на предмети, а також для прохання. З'являються осмислені слова, які тривалий час чергуються з лепетанням.
18	Словниковий запас від 3 до 50 слів. Спостерігається перенесення значення слів (наприклад, «та-то», як звертання до усіх чоловіків).
18-20	З'являються словосполучення з двох слів, граматично не оформлені. Використовує мовлення для прохань, а також коментування різних дій. Прагне привернути увагу людей, що її оточують. Можливі часті ехолалії (повторення звуків, складів, і слів чужого мовлення) та імітації (наслідування), наприклад голосів диких та домашніх тварин.
20	Формується зв'язок між звучанням слова та його значенням.
24	Використовує словосполучення від 3 до 5 слів (так зване «телеграфічне мовлення»). Використовує прості запитання (наприклад, «Де мама?», «Іти?»). Супроводжує промову слова «це» вказівним жестом. Називає себе по імені, але не «я». Коротко переказує висловлювання дорослого, але не може підтримати тему розмови. Мовлення сфокусоване на теперішній час і місце.
36	Словниковий запас близько 100 слів. Правильно використовує граматичні морфеми (множину, минулий час, прийменники тощо). Зрідка спостерігаються ехолалічні повторення. Частіше використовує мовлення для позначення «там» і «тоді». Задає багато запитань для продовження розмови, але не для отримання інформації.
48	Використовує складні структури речень (наприклад, «Уранці я піду да дитсадка і буду там гратися з дітьми», «Я повечеряю, а потім подивлюся мультфільми»). Підтримує тему розмови і додає нову інформацію. Перепитує про те, що є незрозумілим просить пояснення у процесі висловлювання дорослого. Пристосовує свій рівень мовлення залежно від слухача (наприклад, спрощує своє мовлення для дворічної дитини).
60	Використовує значний комплекс простих та складних речень. Володіє в основному всіма граматичними структурами (відмінками, родом, числом тощо). Оцінює речення як правильно чи неправильно побудовані (граматичні – неграматичні структури) і виправляє помилки. Розуміє жарти і сарказми, впізнає мовленнєві двозначності. Зростає здібність пристосовувати власне мовлення залежно від слухача.
65-72	Переказує відомі казки, оповідання. Складає і розповідає власні оповідання. Поширює речення. Приєднується до тих частин оповідання, пісні, вірша, що повторюється. Використовує описові слова щодо тканини, смаків тощо.

Вікові норми розуміння мовлення за М. Шеремет

Вік, місяці	Характерні ознаки нормального мовленнєвого розвитку дитини
2-5	Впізнає материнський голос.
3-6	Швидко повертає голову на знайомий голос.
4-6	Реагує, почувши своє ім'я.
4-7	Повертається, почувши своє ім'я.
6-8	Реагує, піднімаючи руки, на прохання «Іди до мене».
7-9	Зупиняється, почувши своє ім'я.
7-12	Розпізнає назви знайомих предметів.
8-9	На запитання «Де...?» знаходить поглядом і вказує пальцем на предмети (2-5), розташовані на постійних місцях, тобто формується елементарне розуміння мовлення.
8-10	Зупиняється, почувши голосне попередження «Не можна».
9	На запитання «Де...?» знаходить поглядом і вказує пальцем на знайомі предмети, що знаходяться в різних місцях, незалежно від їхнього постійного місцезнаходження.
9-10	Формується процес слухової диференціації звуків мовлення.
9-11	Зупиняється, почувши голосне попередження «Не можна», висловлене розмовним мовленням.
11	За словесною інструкцією виконує дії, не підказані предметами.
10-12	Розуміє жест «бувай-бувай» (до побачення).
14-17	Показує принаймні три частини тіла (ніс, рот, руки або ноги).
15	Розуміє значення слів «відкрий», «закрий»; виконує інструкції, в яких є ці слова.
15-18	Узагальнює предмети за істотними ознаками в межах лексичного запасу дитини.
15-19	Виконує інструкції, що складаються з двох частин.
15-20	Розуміє значення прийменників «на» і «з», виконує інструкції з цими словами.
18-25	Розуміє значення слів, що вказують на розташування предметів у просторі, таких як: «в», «під», «біля», «над», «між». Розуміє слова, що означають «вгору», «вниз».
19-21	Узагальнює предмети за істотними ознаками в межах лексичного запасу дитини. Розуміє зміст нескладного оповідання за сюжетним малюнком, відповідає на питання дорослого.
19-26	Правильно відповідає на прості запитання «так» чи «ні».
20-29	Розуміє, що означає слово «один» – дає (бере) саме один предмет.
20-30	Розуміє, що означає слово «всі» – дає (бере) на прохання, наприклад, всі олівці.
21-30	правильно визначає (вказує) предмет за назвою його кольору.
22-24	Розуміє коротке оповідання дорослого про події, які були в досвіді дитини.
23-36	Показує на прохання більший з двох предметів.
48-70	Слухає оповідання та стежить за малюнками. Виконує три- та багатоступеневі інструкції. Задає відповідні питання.